

СТАНОВИЩЕ

на проф. Александър Куюмджиев
за дисертационния труд на Инна Венциславова Диловска „Диригентски проблеми в българското симфонично творчество от 1960 до 1990 г.“ за присъждане на научната и образователната степен „Доктор“.

Дисертационният труд „Диригентски проблеми в българското симфонично творчество от 1960 до 1990 г.“ на докторантката Инна Венциславова Диловска се състои от 167 страници (Увод, девет глави, Заключение, Приноси, Списък на 43 нотни и графични примери, Библиография от 72 източника и Публикации по темата).

Цел на дисертационния труд е да се изследват, анализират и обобщяват някои аспекти на диригентската проблематика в симфоничното творчество на избрани български автори в емблематичния за развитието на симфоничната ни музика период от 1960 до 1990 г., когато, вследствие на продължаващото „ускорение на растежа“ и под влияние на европейския модернизъм, наред с произведения в традиционен стил се създават и развиват нови системи на изказ и съответно диригентска проблематика.

В този смисъл темата е актуална и дисертабилна.

Ясно е представена мотивацията за избор на темата на дисертационния труд с цел запълване на определен научно-информационен дефицит, обекта, предмета, целите, задачите и методите на изследване.

С прилагане на сравнително-историографски подход е извършен кратък обзор на музикалната действителност в България през втората половина на ХХ в., основните фактори за развитие на симфоничната музика и жанровите направления в творчеството на композиторите от т. нар. „второ“ и „трето“ поколение (Глава I).

Принос в дисертационния труд са подобрите творби-примери, подробното описание на събраните и обобщени авторски коментари и музиколожки изследвания, както и изведената диригентска проблематика по отношение на:
- Процесите на преосмисляне, развитие, синтез и модификации на симфоничните жанрови модели при симфонии, симфонични сюити, вариации,

дивертименти, едночастни симфонични жанрове, концерти за оркестър, concerto grosso и солови инструментални концерти (Глава II);

- Времевите, темпови и метроритмически отлики при алеаторика, неравноделни метруми, безмензурност, полиритмия, полиметрия, политемпия и контролирана политемпия, както и темпово-метроритмически анализ на „Фрагменти“ за голям симфоничен оркестър от Константин Илиев (Глава III);

- Звуковисочинни организации при разширена тоналност, модалност, додекафония и сериализъм, сонористика (Глава IV);

- Видове оркестрови състави, модификации, технически и изразни особености (Глава V).

- Нови практики в нотописа, графично или физическо оформление на партитурите (Глава VI);

Последващите VII, VIII и IX глави представляват основната част на изследването, свързана с диригентската проблематика:

- Изведени са някои общи положения и закономерности при диригентската работа върху произведения, написани със съвременни композиционни техники по отношение на: времевата координация при отсъствие на единна метрична система при алеаторика и безмензурност и използвани мануални жестове; индивидуализацията на инструменталните партии и хоризонталното третиране на музикалните линии; развитието на умения за овладяване на системата за графични означения и изобразителност при пунктуалистична и алеаторна музика (Глава VII);

- Обобщени са някои аспекти на диригентската интерпретация по отношение на стилови направления, индивидуален стил, конкретна творба, паралелно проявление на традиционност и модернистичност, използване или стилизация на фолклорни, джаз и др. елементи (Глава VIII);

- Приноси са и представените специфични диригентски проблеми и техните решения при репетиционния процес на Симфония № 4 от Цв. Цветанов (анализ и подготовка на диригента; провеждане на репетиционния процес; диригентска проблематика, определена от специфично съчетаване на класически формообразуващи принципи на тричастен сонатно-симфоничен цикъл, камерно експониране на тематичния материал, разнообразна темпова и метроритмическа драматургия с пластични промени в характера на музикалната образност, деликатни звуково-емоционални състояния и големи

драматургични контрасти и наличие на дванадесеттонова система, полиметрични (вкл. неравноделни) комплекси и алеаторно изградени епизоди (Глава IX).

Правят впечатление прецизността и много добрият стил на изложение, стремежът за онагледяване на изследването с нотни и графични примери и Библиографията с акуратно цитирани от нея печатни и електронни издания.

В заключение следва да се подчертаят основните приноси на дисертационния труд:

1. Извършен е задълбочен обзор на българското симфонично творчество от втората половина на XX в. и мястото в него на емблематични за развитието на симфоничната ни музика автори и произведения, носители на новите тенденции и съответната диригентска проблематика.
2. Изведени, категоризирани и обобщени са композиционно-структурните и жанрови модели и техните модификации.
3. Анализирана е и е обобщена диригентската проблематика в тях, като е направен опит и за идентифициране на проблеми от диригентската практика при анализ, подготовка, концертно или звукозаписно реализиране.
4. Изведени са значими за диригентската дейност изводи, заключения и практически насоки, касаещи подходите на диригента към жанрови модели, стилистични направления, времеви, темпови и метроритмически особености, звуковисочинна организация, неконвенционални композиционни техники и нови практики в нотописа и оформлението на партитурите.
5. Теоретичните и практически разработки допълват и разширяват наличната литература и ще имат приложение в практическата подготовка на диригентите върху различни аспекти на диригентската проблематика.

Ето защо, убеден в научните и практическите приноси на дисертационния труд „Диригентски проблеми в българското симфонично творчество от 1960 до 1990 г.“, препоръчвам на уважаемото Научно жури при Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“ да присъди на Инна Диловска научната и образователна степен „Доктор“ по специалността „Музикознание и музикално изкуство“.

София, 24.02.2022 г.

Подпис:

/Проф. Александър Куюмджиев/